

Найближчим часом ця послуга буде поширюватись серед кадрових (рекрутингових) агенцій та буде активно поширюватись у використанні вітчизняними підприємствами сфери послуг.

Література

1. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами / М. Армстронг. – СПб. : Изд-во "Питер", 2005. – 832 с.
2. Балабанова Л.В. Управление персоналом / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – К. : Вид-во "Професіонал", 2006. – 512 с.
3. Гавкалова Н.Л. Теоретичні засади ефективного менеджменту персоналу / Н.Л. Гавкалова // Україна: аспекти праці : наук.-екон. та сусп.-політ. журн. – 2005. – № 3. – С. 31-36.
4. Егоршин А.П. Управление персоналом / А.П. Егоршин. – Новгород : Изд-во НИМБ, 1997. – 605 с.
5. Браймер Р.А. Основы управления в индустрии гостеприимства : пер. Е.Б. Цыганова / Роберт А. Браймер. – М. : Изд-во "Аспект Пресс", 1995. – 381 с.
6. Бунтова Н.В. Стратегічні напрями розвитку кадрового забезпечення готельного господарства України / Н.В. Бунтова // Демографія та соціальна економіка. – 2007. – № 1. – С. 34-38.
7. Колот А.М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика регулювання : монографія / А.М. Колот. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 230 с.
8. Крушельницька Я.В. Оптимізація функціональних станів працівників як напрямок управління персоналом / Я.В. Крушельницька // Зайнятість та ринок праці : Міжвід. наук. зб. – К. : РВПС України НАН України. – 2004. – Вип. 9. – С. 52-59.
9. Комарова В. Сучасні тенденції впровадження лізингу персоналу в менеджменті готельно-туристичної індустрії / В. Комарова // Ефективність державного управління : зб. наук. праць. – 2011. – Вип. 26. – С. 346-352.
9. Папирян Г.А. Менеджмент в индустрии гостеприимства (отели и рестораны) / Г.А. Папирян. – М. : Изд-во "Экономика", 2000. – 190 с.
11. Уокер Дж.Р. Введение в гостеприимство / Дж.Р. Уокер. – М. : Изд-во ЮИИТИ, 1999. – 463 с.

Кучер Л.Р., Замрий О.М. Современные тенденции процесса набора персонала предприятий индустрии гостеприимства

Главным направлением исследования были избраны современные подходы поиска, отбора, набора персонала предприятиями индустрии гостеприимства. Освещена роль и значение применения нетрадиционных методов в процессе формирования кадров предприятий, действующих на рынке услуг. Исследованы проблемы и особенности определения потребностей в кадрах предприятий сферы гостеприимства. Рассмотрены основные виды лизинга персонала, их преимущества и недостатки как для организации, так и для работников, которые целесообразно применять в практике формирования персонала предприятий индустрии гостеприимства.

Ключевые слова: управление персоналом, подбор временного персонала, лизинг персонала, аутсорсинг, видеорезюме, рекрутинговые компании.

Kucher L.R., Zamriy O.M. Modern Approaches to Company's Staff Recruitment in Hospitality Industry

Modern approaches to staff search and selection in hospitality industry enterprises are researched. The role and importance of the use of alternative methods in the process of staff hiring in the enterprises operating in the services market is highlighted. The problem of identifying the needs and peculiarities of hospitality industry staff is studied. The main types of staff leasing, their advantages and disadvantages for both the organization and employees that are appropriate to apply in practice of personnel formation in the hospitality industry enterprises are investigated.

Keywords: staff management, selection of temporary staff, staff leasing, outsourcing, video resume, recruitment companies.

УДК 331.5(477.87) Доц. Ю.В. Машика, канд. екон. наук – Ужгородський НУ

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Досліджено основні проблеми зайнятості України, визначено поняття зайнятості та основні причини безробіття, а також обґрунтовано необхідність удосконалення державної політики зайнятості. Доведено той факт, що збереження роботи не означає збереження конкретного робочого місця. Окрім цього проаналізовано, що безробіття в Україні становить реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя, відбувається зростання напруги на ринку праці, рівня та тривалості безробіття, поширюється розвиток вимушеної неповної та неформальної зайнятості, нелегальна трудова міграція тощо. Запропоновано заходи щодо ефективного вдосконалення структури зайнятості населення України.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, ринок праці, праця, заробітна плата, продуктивність праці.

Постановка проблеми. Відповідно до Конституції України, одними з найважливіших прав людини визначено соціально-економічні права. Серед них центральне місце посідає право на працю та, як його об'єктивна передумова, право на працевлаштування. Однією з найскладніших соціально-економічних проблем є формування національного ринку праці. На сьогодні найбільш гострою серед соціально-економічних проблем в Україні є проблема безробіття. Отже, проблема соціальної захищеності та зайнятості населення є вкрай актуальною для суспільства та держави.

Аналіз останніх джерел досліджень та публікацій. Проблеми зайнятості та розроблення шляхів вирішення безробіття в Україні досліджували такі відомі науковці, як Д. Богиня, Я. Безугла, П. Василенко, І. Веселяк, С. Дріжчана, В. Жернаков, С. Іванов, Г. Кондратьєв, О. Магницька, В. Мікловда, С. Піржков, М. Пітюлич, Л. Семів, Л. Шевчук та інші вчені.

Невирішені аспекти проблеми. Разом з тим, незважаючи на значний науковий доробок, проблеми зайнятості найчастіше розглядають лише в економічному аспекті, пропонуємо розглянути також питання удосконалення державної політики в сфері зайнятості та безробіття, що власне і стало предметом дослідження.

Метою роботи: визначення поняття зайнятості та основні причини безробіття; проаналізувати рівень безробіття в Україні протягом 1991-2013 рр. та 3 місяців 2014 р.; дослідити причини розвитку безробіття та методи його вирішення; обґрунтування напрямів удосконалення державної політики зайнятості.

Використано методи статистичні, економіко-математичні, порівняльного аналізу та динамічних рядів.

Основна частина. Зайнятість – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб і така, що, як правило, приносить їм доход у грошовій або іншій формі [1]. Зайнятість населення – найбільш узагальнена характеристика економіки. Вона відбиває досягнутий рівень економічного розвитку, внесок живої праці в досягнення виробництва. Зайнятість об'єднує виробництво і споживання, а її структура визначає характер їхніх взаємозв'язків. Соціальна сутність зайнятості відображає потребу людини в самовираженні, а також задоволення матеріальних потреб через доходи, які особа отримує за свою працю. Зайнятість населення реалізується через конкретні фор-

ми включення працівника в економічну систему. Збереження роботи не означає збереження конкретного робочого місця. Надання робітникові тимчасової роботи не обов'язково відповідає його професійно-кваліфікаційним здібностям. З огляду на значне погіршення соціально-економічних показників, особливої актуальності в Україні набуває розроблення нової концепції вирішення проблеми зайнятості та безробіття.

Найбільш гострою у цій сфері проблемою є формування цивілізованого ринку праці, заснованого на плюралізмі форм власності, свободі підприємницької діяльності, трудової активності й свободі праці. Основні проблеми ринку праці у нашій державі пов'язані зі зростанням тривалості періоду безробіття, збільшенням кількості громадян, які шукають роботу, а також існуванням труднощів щодо працевлаштування соціально незахищених верств населення, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці, а тому потребують захисту з боку держави [2, с. 138]. Ринок праці – основний регулятор зайнятості населення, ефективність якої забезпечується саме через ринок праці. Необхідні передумови цієї ефективності в Україні закладено в трудовому законодавстві держави. Зокрема, Закон України "Про зайнятість населення" гарантує усім громадянам рівні права на вільний вибір місця роботи, вид діяльності, забороняє будь-які примусові заходи залучення до праці [1]. Праця як свідомо, цілеспрямована й організована діяльність є основою і джерелом існування людини та суспільства. Вона також становить форму самовираження і самоствердження особи й громадянина. Праця здійснюється тільки через зайнятість як окремої особи, так і певної частини населення країни якоюсь справою.

Праця – це одне із основних джерел багатства, фактор зростання виробництва. Суспільство завжди зацікавлене питанням про ефективність використання робочої сили, оскільки доведено, що зростання безробіття на 1 % скорочує валовий національний продукт на 2 % [3, с. 10]. На сучасному етапі основними причинами безробіття в Україні є: вивільнення внаслідок реорганізації чи ліквідації виробництва, скорочення штатів, звільнення за власним бажанням, неможливість знайти роботу після закінчення школи або вищого навчального закладу, звільнення через закінчення терміну контракту. До 90-х років ХХ ст. у постсоціалістичних країнах безробіття офіційно не визнавалося. В Україні вперше у 1991 р., коли було прийнято Закон "Про зайнятість населення", законодавчо визначалася проблема безробіття. Україна належить до країн світу, де сформовані висококваліфіковані трудові ресурси практично для всіх галузей господарства. Вирішити більшість проблем трудових ресурсів можливо тільки завдяки прискоренню темпів будівництва ринкової соціально-орієнтованої економіки, розробленню на державному рівні механізмів захисту населення від безробіття. Аналіз статистичних показників безробітних у віці від 15 до 70 років, починаючи з 2000 р., показав, що спостерігається значна тенденція до зменшення безробіття та вихід України з кризи. Так, з 2000 до 2007 рр. відбувається тенденція до зменшення кількості безробітних, але в 2008 р. та особливо в 2009 р. знову збільшується кількість безробітних, з 2010 р. дотепер знову спостерігається поступове зменшення безробітних [4].

В Україні відсутні тенденції до скорочення зайнятості. Більше того, втрачено менше робочих вакансій, ніж у попередні роки, проте існують певні проблеми та причини виникнення цього економічного явища [5, с. 8]. Розвиток економіки будь-якої держави визначається наявними людськими ресурсами, їх здібністю до ефективної праці, а також наявністю умов для її здійснення. Тому можливість займатися ефективною працею, забезпечення зайнятості та її регулювання можна розглядати як чинник забезпечення стійкого економічного зростання держави [6, с. 77]. Таким чином, основними проблемами виникнення безробіття є: проблема молодіжного безробіття; відповідне скорочення сукупного попиту на робочу силу; політика уряду в галузі оплати праці; скорочується купівельна спроможність населення; бюджет втрачає платників податків; сезонні зміни в рівні виробництва в окремих галузях; зміни в демографічній структурі населення; рух робочої сили (професійний, соціальний, регіональний).

Основні шляхи вирішення проблем безробіття мають охоплювати низку заходів, зокрема: приведення законодавства України у відповідність до міжнародних норм і принципів; запровадження механізмів захисту внутрішнього ринку праці; реалізацію Державної та регіональних програм зайнятості; сприяння стабільній діяльності стратегічно важливих підприємств; зниження податків для підприємств за умови збереження робочих місць (для компенсування витрат на прийом нових працівників); забезпечення збереження ефективно функціонуючих робочих місць та створення нових; створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу та підприємницької діяльності безробітних; надання державою пільгових кредитів для виплати зарплати додатково зайнятим на виробництві, які за розміром будуть дорівнювати зарплаті; легалізацію тіньової зайнятості.

Запорукою вирішення проблеми безробіття в Україні є розроблення та реалізація широкого комплексу відповідних заходів, насамперед у соціально-трудовій сфері. Потрібно посилити увагу щодо оновлення та підвищення технічного рівня робочих місць, зокрема для того, щоб кожне з них забезпечувало зайнятому прожитковий мінімум і подальше зростання заробітної плати (з урахуванням інфляції). Це дасть змогу привести заробітну плату у відповідність з продуктивністю праці, ліквідувати фіктивні робочі місця, зменшити приховане безробіття. Регулювання зайнятості на рівні держави – це процес впливу на трудову сферу для досягнення цілей, нормативно зумовлених суб'єктами регулювання. Такими суб'єктами в Україні є: Міністерство праці та соціальної політики України, Державна служба зайнятості, міністерства й відомства України, регіональні органи виконавчої влади, профспілки, Український союз промисловців і підприємців, включаючи регіональні підрозділи. Поряд з державними структурами зайнятості, в Україні дедалі більшого розвитку набувають приватні агентства зайнятості.

З метою вдосконалення структури зайнятості необхідно вирішити такі завдання: боротьба з молодіжним безробіттям; подолання регіональної диференціації в рівнях зайнятості; допомога безробітним, що не мали роботи протягом тривалого періоду часу. На державному рівні має бути створений регуляторний комітет з контролю за проведенням заходів у сфері зайнятості по регі-

онах. Окремим напрямом діяльності регуляторного комітету має стати усунення кризового становища регіонів у сфері зайнятості. Рівень безробіття в країні напряму залежить від стану економіки країни. Проблема безробіття в країні є однією з головних. Безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному плані, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал. Зростають ризик соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних. Безробіття вважають, з одного боку, важливим стимулятором активності працюючого населення, а з іншого – великим суспільним лихом. Усі країни світу докладають багато зусиль для подолання безробіття, але жодній ще не вдалося ліквідувати його повністю [7, с. 59].

Висновки. Отже, одним із напрямків відновлення економічної динаміки в Україні визначається боротьба з безробіттям. Ринок спроможний забезпечити зростання економічної ефективності, проте не здатний вирішити соціальні проблеми. Проблема безробіття є однією з ключових у ринковій економіці. Політику зайнятості необхідно провадити в межах загальної економічної політики, де зайнятість – одна з головних економічних цілей держави. Економічна криза, що має місце в Україні, відчутно позначилася на ринку праці. Вирішити проблеми зайнятості та безробіття покликана активна та послідовна політика соціального захисту населення. В Україні потрібно проводити політику покращення зайнятості. Зокрема, надання дотації підприємцям, які беруть на себе зобов'язання підтримувати обумовлений рівень зайнятості, надання консультаційної допомоги безробітним. Важливим напрямом запобігання безробіттю серед молоді є реалізація спеціалізованих програм, які забезпечують розширення зайнятості молоді шляхом створення для неї додаткових робочих місць без великих матеріальних витрат, зокрема шляхом організації сезонної і тимчасової участі в проведенні сільськогосподарських робіт. Державна активна політика зайнятості передбачає розроблення програм сприяння зайнятості. Ці програми можуть охоплювати як окремі категорії населення (молодь, жінок, інвалідів), так і специфічні випадки загрози безробіття, зумовлені економічною або іншою ситуацією. Метою державних і регіональних програм зайнятості повинно бути сприяння зайнятості населення, задоволення потреб громадян у праці. Питання безробіття є дуже актуальним, і потребує подальших досліджень, що і буде розглянуто у наступних наукових працях.

Література

1. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 р., № 803-ХІІ.
2. Богиня Д.П. Основи економіки праці : навч. посібн. / Д.П. Богиня. – Вид. 3-тє, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во "Знання-Прес", 2002. – С. 270.
3. Колишня Л.М. Безробіття в умовах формування ринкових відносин / Л.М. Колишня // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 6. – С. 9-11.
4. Статистичні дані Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Соколова Т.М. Структура зайнятості та безробіття: проблеми та тенденції / Т.М. Соколова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 2. – С. 7-11.
6. Левчук Г.В. Сучасні проблеми, тенденції та аналіз безробіття населення в Україні / Г.В. Левчук // Вісник Бердянського університету економіки. – 2009. – № 3(7). – С. 75-79.

7. Безтелесна Л.І. Державне регулювання зайнятості : підручник [для студ. ВНЗ] / Л.І. Безтелесна, Г.М. Юрчик / Національний університет водного господарства та природокористування. – Рівне : Вид-во НУВГП, 2006. – 210 с.

Машіка Ю.В. Проблемы эффективной занятости населения Украины

Исследованы основные проблемы занятости Украины, определено понятие занятости и основные причины безработицы, а также обоснована необходимость усовершенствования государственной политики занятости. Доказано тот факт, что сохранение работы не означает сохранения конкретного рабочего места. Кроме этого, проанализировано, что безработица в Украине составляет реальную угрозу для государственного и общественного благополучия, происходит рост напряженности на рынке труда, уровня и продолжительности безработицы, распространяется развитие вынужденной неполной и неформальной занятости, нелегальная трудовая миграция и т.д. Предложены меры по эффективному совершенствованию структуры занятости населения Украины.

Ключевые слова: занятость, безработица, рынок труда, труд, заработная плата, производительность труда.

Mashika Yu.V. Problems of Ukraine's Population Effective Employment

The basic problems of Ukraine's employment, the concepts of employment and the underlying causes of unemployment, and also the necessity of improving the state employment policy are investigated. The fact that maintenance work does not mean maintaining a particular workplace is proved. The unemployment in Ukraine is stated to be a real threat to the state and social well-being, there is an increased tension in the labour market, the level and duration of unemployment, involuntary part-spread development and informal employment, illegal emigration etc. Measures to promote the improvement of employment in Ukraine are proposed.

Keywords: employment, unemployment, labour market, labour, wages, productivity.